

Sex landsting lagom, anser Socialstyrelsen

– Utifrån hälso- och sjukvårdens perspektiv kan man tänka sig sex storlandsting, säger Bo Lindblom, avdelningschef vid Socialstyrelsen.

II Framtidens vård bör bli allt mer kunskapsstyrd. Särskilda kunskapscentra som samlar in och bearbetar kunskap och erfarenheter bör utvecklas inom varje region. Därför bör dagens sex sjukvårdsregioner vara den geografiska basen för framtidens vård, anser Socialstyrelsen som på uppdrag av Ansvarskommittén svarat på frågan om det finns

en »optimal geografisk logik« för den framtida hälso- och sjukvården.

Att göra vården allt mer kunskapsstyrd kräver koppling till kompetens på regional nivå och vid universitetssjukhusen. Tillräckliga förutsättningar för detta finns inte på landstingsnivå, anser Socialstyrelsen i sin rapport till Ansvarskommittén, som utreder den framtida samhällsorganisationen.

Läs hela rapporten, God vård på lika villkor, på <http://www.sos.se>

Elisabet Ohlin

Skrev ut narkotikaklassade läkemedel för 150 kronor

II En läkare vid en vårdcentral i Värmland har skrivit ut narkotikaklassade läkemedel per telefon, skickat recepten i brev till patienterna och bifogat inbetalningskort med doktors eget kontonummer. 150 kronor tog läkaren för den tjänsten. Det hela uppdagades för några veckor sedan då läkaren råkat skriva fel adress på ett brev som returnerades till vårdcentralen där det öppnades av en sekreterare.

Personalchefen Gunnar Blomqvist säger att personalavdelningen har bevis för att läkaren följt samma procedur vid minst ett tillfälle till, men att man misstänker en betydligt större omfattning.

Händelsen är nu polisanmäld, och läkaren är avstängd under utredningen.

Enligt personalchefen Gunnar Blomqvist säger läkaren själv att inbetalningskortet slank med i breven av misstag eftersom läkaren också har en privat praktik vid sidan om sin heltidstjänst på vårdcentralen.

En incidensrapport har också gjorts till Socialstyrelsen eftersom läkaren inte följt gällande regelverk vid förskrivning av narkotikaklassade preparat utan vid upprepade tillfällen skött förskrivningen enbart per telefon.

Sara Gunnarsdotter

Brister i förebyggande insatser

Läkare behöver mer utbildning i att arbeta förebyggande. Det är en av slutsatserna i en ny rapport från Socialstyrelsen.

II Socialstyrelsen har i en kartläggning konstaterat brister i vårdens förebyggande arbete.

Många landsting har övergripande formuleringar om folkhälsa eller hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser, men mer sällan nämns vilken verksamhet som ska arbeta med sådana frågor. Evidensbaserade metoder, till exempel stöd vid rökstopp och metoder att identifiera alkoholvanor, behöver tillämpas i större utsträckning. Men sådana metoder har inte fått tillräckligt genomslag i vårdcentralers rutiner och program.

Förebyggande insatser bör också efterfrågas i landstingens uppföljningar i större utsträckning, anser Socialstyrelsen.

Efter intervjuer med politiker, landstingsdirektörer, primärvårdschefer och vårdcentralchefer konstaterar Socialstyrelsen också att blivande läkare och sjuksköterskor behöver få mer utbildning i hälsoarbete och dess metoder och att landstingens fortbildning på området behöver öka.

För att styrning och uppföljning ska förbättras ska Socialstyrelsen ta nationella indikatorer för hälso- och sjukvårdens förebyggande arbete.

Läs hela rapporten Hälsofrämjande hälso- och sjukvård på webbplatsen <http://www.sos.se> LT

Vaccinering mot papillomvirus väntas redan 2007

Ett vaccin som skyddar mot livmoderhalscancer kan vara ute på marknaden om två år. Det säger Joakim Dillner, professor i virologi vid Universitetssjukhuset MAS i Malmö.

II Varje år får ungefär 450 svenska kvinnor diagnosen livmoderhalscancer, av dem dör drygt 40 procent av sjukdomen. I hela världen dör nästan 300 000 kvinnor varje år av livmoderhalscancer. Minst

Joakim Dillner

95 procent av fallen orsakas av humant papillomvirus (HPV). En stor studie med kvinnor från 13 länder som pågått i två år har visat hundraprocentigt skydd mot HPV 16 och HPV 18, som är de allra vanligaste HPV-typerna.

Är det så bra som det låter?

– Ja, det får man säga. Det råder ingen tvekan om att vaccinet är mycket effektivt, säger Joakim Dillner.

Han säger att det kan bli tal om allmän vaccinering i Sverige någon gång under 2007. Hur det blir i övriga världen, framförallt i de fattiga länderna, är mycket svårt att sja om.

Vilka ska vaccineras?

– I dag vet man att vaccinet ger skydd i minst två år. En pilotstudie som är gjord på vaccin mot HPV 16 visade samma goda resultat även efter fyra år, mer än så är osäkert. Incidensen är högst i åldrarna 16 till 25 år, och man vill att vaccinet ska räcka under den tiden, men man vill inte vaccinera för sent och riskera att många redan är smittade. Min gissning är att det blir vaccinering av 15-åringar.

HPV kan ge upphov till flera andra cancerformer som kan drabba båda könen. Både män och kvinnor kan bära på och smittas av HPV som överförs sexuellt.

Ska både flickor och pojkar vaccineras?

– Alla studier pekar på att vaccination av enbart kvinnor är kostnadseffektivt ur en livräddande aspekt oavsett hur man räknar. Spridningen av viruset stoppas snabbare om båda könen vaccineras, men det är diskutabelt om det är tillräckligt kostnadseffektivt, så det blir upp till professionen och smittskyddet att avgöra.

Sara Gunnarsdotter